

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ**НАКАЗ****14.04.2026 № 615**

**Зареєстровано в Міністерстві
юстиції України
27 квітня 2026 року
за № 578/45972**

**Про деякі питання викладання навчального предмета
«Захист України»**

*{Із змінами, внесеними згідно з Наказом Міністерства освіти і науки
№ 714 від 01.05.2026}*

Відповідно до пункту 9 Порядку проведення початкової загальної середньої підготовки, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 05 грудня 2024 року № 1393, пункту 8 Положення про Міністерство освіти і науки України, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 16 жовтня 2014 року № 630, та з метою належної організації вивчення навчального предмета «Захист України»

НАКАЗУЮ:

1. Затвердити Положення про осередок з вивчення навчального предмета «Захист України», що додається.

2. Внести до наказу Міністерства освіти і науки України від 06 грудня 2010 року № 1204 «Про затвердження Типових штатних нормативів закладів професійної (професійно-технічної) освіти», зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 25 січня 2011 року за № 114/18852, такі зміни:

- 1) у заголовку слова «(професійно-технічної)» виключити;
- 2) преамбулу викласти в такій редакції:

«Відповідно до частини першої статті 65 Закону України «Про професійну освіту» та з метою упорядкування типових штатних нормативів державних та комунальних закладів професійної освіти, що функціонують як бюджетні установи.»;

*{Підпункт 2 пункту 2 із змінами, внесеними згідно з Наказом Міністерства освіти і науки
№ 714 від 01.05.2026}*

- 3) пункт 1 викласти в такій редакції:

«1. Затвердити Типові штатні нормативи державних та комунальних закладів професійної освіти, що функціонують як бюджетні установи, що додаються.»;

- 4) у пунктах 2, 3 слова «(професійно-технічної)» виключити.

3. Затвердити Зміни до деяких нормативно-правових актів Міністерства освіти і науки України, що додаються.

*{Пункт 3 із змінами, внесеними згідно з Наказом Міністерства освіти і науки № 714 від
01.05.2026}*

4. Директорату шкільної освіти (Кільдерова Інна) забезпечити подання цього наказу на державну реєстрацію до Міністерства юстиції України в установленому законодавством порядку.

5. Цей наказ набирає чинності з дня його офіційного опублікування, крім пунктів 1, 3 цього наказу, які набирають чинності з дня його офіційного опублікування, і застосовується з 01 вересня 2026 року.

6. Контроль за виконанням цього наказу покласти на заступника Міністра Кузьмичову Надію.

Міністр**Оксен ЛІСОВИЙ**

ПОГОДЖЕНО:

Перший заступник Міністра оборони України	Олексій ВИСКУБ
Міністр фінансів України	Сергій МАРЧЕНКО
Міністр соціальної політики, сім'ї та єдності України	Денис УЛЮТІН
Міністр охорони здоров'я України	Віктор ЛЯШКО
Міністр економіки, довкілля та сільського господарства України	Олексій СОБОЛЕВ
Президент Всеукраїнської асоціації органів місцевого самоврядування «Українська асоціація районних та обласних рад»	Т.П. ЄГОРОВА-ЛУЦЕНКО
Виконавчий директор Всеукраїнської асоціації органів місцевого самоврядування «Асоціація об'єднаних територіальних громад»	Тарас ДОБРІВСЬКИЙ
Голова Спільного представницького органу об'єднань профспілок	Сергій БИЗОВ
Керівник Секретаріату Спільного представницького органу сторони роботодавців на національному рівні	Руслан ІЛІЧОВ

ЗАТВЕРДЖЕНО
Наказ Міністерства освіти
і науки України
14 квітня 2026 року № 615

Зареєстровано в Міністерстві
юстиції України
27 квітня 2026 року
за № 578/45972

Положення
про осередок з вивчення навчального предмета «Захист
України»

I. Загальні положення

1. Це Положення визначає основні засади створення та діяльності осередків з вивчення навчального предмета «Захист України» та поширюється на державні, комунальні заклади загальної середньої, професійної, спеціалізованої, фахової передвищої освіти, які забезпечують здобуття профільної середньої освіти, а також міжшкільні ресурсні центри.

2. Осередок з вивчення навчального предмета «Захист України» (далі - Осередок) є структурним підрозділом державного, комунального закладу загальної середньої, професійної, спеціалізованої, фахової передвищої освіти, який забезпечує здобуття профільної середньої освіти, а також міжшкільного ресурсного центру (далі - заклад).

Положення про Осередок закладу розробляється на підставі цього Положення і затверджується керівником закладу за погодженням із засновником (засновниками) закладу або уповноваженим ним(и) органом (особою).

3. Головною метою діяльності Осередку є компетентнісне навчання здобувачів освіти навчальному предмету «Захист України», що передбачає утвердження української національної та громадянської ідентичності, зокрема через національно-патріотичне та військово-патріотичне виховання, формування оборонної свідомості на основі суспільно-державних (національних) цінностей України, а також набуття ними практичних навичок для забезпечення власної безпеки та безпеки оточуючих у разі виникнення надзвичайних ситуацій, засвоєння основ захисту України та національного спротиву, військової справи, цивільного захисту населення, домедичної допомоги, зокрема в умовах бою.

Викладання навчального предмета «Захист України» здійснюється у тренінговому форматі на засадах концентрованого навчання через чотирьох- шести- або восьмигодинні інтенсиви, що організовуються для здобувачів освіти двічі або один раз на місяць відповідно, або один навчальний тиждень на семестр.

4. Осередок у своїй діяльності керується Конституцією України, Законами України «Про освіту», «Про повну загальну середню освіту», «Про професійну освіту», «Про фахову передвищу освіту», «Про основи національного спротиву», Порядком організації та здійснення загальновійськової підготовки громадян України до національного спротиву, затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 29 грудня 2021 року № 1443, Порядком проведення початкової загальновійськової підготовки, затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 05 грудня 2024 року № 1393, Санітарним регламентом для закладів загальної середньої освіти, затвердженим наказом Міністерства охорони здоров'я України від 25 вересня 2020 року № 2205, зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 10 листопада 2020 року за № 1111/35394, та цим Положенням.

{Пункт 4 розділу I із змінами, внесеними згідно з Наказом Міністерства освіти і науки № 714 від 01.05.2026}

5. Осередок утворюється відповідно до рішення (розпорядження) обласної, Київської міської державної адміністрації або уповноваженого ним органу управління у сфері освіти за поданням:

засновника (засновників) закладу або уповноважених ним(и) органів управління у сфері освіти - у комунальних закладах загальної середньої, спеціалізованої освіти, міжшкільних ресурсних центрах;

керівника закладу - у державних, комунальних закладах професійної, фахової передвищої освіти та у державних закладах загальної середньої, спеціалізованої освіти.

Осередок у державних закладах загальної середньої, спеціалізованої, професійної та фахової передвищої освіти утворюється за рішенням засновника закладу за поданням керівника закладу.

II. Створення і функціонування Осередку

1. Осередок створюється у закладі, який:

забезпечує навчання не менш як 80 учнів за рівнем профільної середньої освіти цього закладу та закладів, з яких буде забезпечено їх підвезення (для закладів загальної середньої, спеціалізованої освіти) або не менш як 200 студентів (курсантів) у групах із одночасним здобуттям повної загальної середньої освіти (для закладів професійної, фахової передвищої освіти);

має приміщення, обладнані виключно для викладання навчального предмета «Захист України» шляхом його (їхнього) функційного зонування;

має зручний доступ для здобувачів освіти з інших закладів, які будуть охоплені навчанням навчального предмета «Захист України» в Осередку, зокрема і тих, які будуть забезпечені підвезенням;

має у закладі або на відстані не більше ніж 500 метрів від нього об'єкти фонду захисних споруд цивільного захисту, що придатні для укриття учасників освітнього процесу та до яких їм забезпечено безперешкодний доступ.

Осередок може бути створений у закладі, у якому навчаються менша кількість здобувачів освіти, ніж визначено абзацом другим цього пункту, за умови, що його обладнання здійснюється за кошти з місцевого бюджету та/або інших джерел, не заборонених законодавством.

У разі коли в закладах освіти територіальної громади навчається більше 500 здобувачів освіти, які вивчають навчальний предмет «Захист України», може бути створено кілька осередків з розрахунку один осередок на кожні наступні 500 здобувачів освіти.

2. В Осередку облаштовуються такі функційні зони:

для відпрацювання практичних навичок з домедичної допомоги;

для відпрацювання навичок із застосування безпілотних систем та використання програм для планування бою тощо з використанням ПК;

для відпрацювання практичних навичок поведінки зі зброєю;

{Абзац четвертий пункту 2 розділу II в редакції Наказу Міністерства освіти і науки № 714 від 01.05.2026}

лекторій;

{Абзац п'ятий пункту 2 розділу II в редакції Наказу Міністерства освіти і науки № 714 від 01.05.2026}

кімната для педагогічних працівників, які викладають навчальний предмет «Захист України»;

для зберігання засобів навчання та обладнання, що використовуються під час викладання навчального предмета «Захист України».

У закладах професійної та фахової передвищої освіти також може бути облаштована окрема функційна зона (майстерня) для виконання практичних завдань з інженерії, технічного обслуговування та ремонту безпілотних апаратів різних типів тощо.

У разі наявності декількох Осередків в громаді, окремі функційні зони, визначені абзацами другим - п'ятим цього пункту, можуть не створюватися, за умови, що вони створені в іншому Осередку громади. Облаштування функційних зон Осередку передбачає можливість викладання усіх модулів навчального предмету «Захист України», визначених навчальною / модельною навчальною програмою, рекомендованою Міністерством освіти і науки України.

3. Облаштування та утримання матеріально-технічної бази Осередку здійснюється засновником (засновниками) закладу відповідно до Типового переліку засобів навчання та обладнання для забезпечення викладання предмета «Захист України» закладів освіти, що забезпечують здобуття повної загальної середньої освіти, який затверджується Міністерством освіти і науки України за погодженням з Міністерством оборони України (далі - Типовий перелік).

Засоби навчання, якими облаштовується Осередок відповідно до Типового переліку, та їх кількість визначаються керівником закладу за погодженням із засновником (засновниками) або уповноваженим ним(и) органом (особою), зважаючи на спосіб реалізації орієнтирів навчальної / модельної навчальної програми навчального предмета «Захист України» та кількість здобувачів освіти, які вивчають навчальний предмет «Захист України» в Осередку.

Наявні засоби навчання мають бути достатніми для виконання вимог державного стандарту освіти та досягнення очікуваних результатів навчання з усіх модулів навчальної / модельної навчальної програми навчального предмета «Захист України», які викладаються в Осередку.

4. Заклад, у якому створено Осередок, відповідно до угоди (договору), укладених із закладами освіти, може забезпечувати вивчення навчального предмета «Захист України» за мережевою формою здобуття освіти тощо.

Заклад освіти, який направляє здобувачів освіти до закладу, у якому створено Осередок, передає йому відповідно до угоди (договору) педагогічне навантаження з навчального предмета «Захист України» в обсязі, передбаченому освітньою програмою закладу освіти, а також за потреби може передавати у користування відповідні засоби навчання, обладнання або інші матеріальні активи, необхідні для організації освітнього процесу.

Не допускається передача педагогічного навантаження з навчального предмета «Захист України» між закладами, фінансування одного з яких здійснюється за кошти місцевого бюджету, а іншого - за кошти Державного бюджету України.

У разі передачі педагогічного навантаження з навчального предмета «Захист України» з одного закладу до іншого закладу орган управління у сфері освіти видає відповідний наказ.

У разі потреби заклади освіти мають право укладати між собою, а також із централізованою бухгалтерією органу управління у сфері освіти, договори (угоди) про надання освітніх послуг.

Передача педагогічного навантаження між закладами освіти здійснюється виключно за умови одночасної передачі відповідного фінансового ресурсу від закладу, що передає навантаження, до закладу, який його приймає.

5. Здобувачі освіти, які вивчають навчальний предмет «Захист України» в Осередку, забезпечуються харчуванням відповідно до норм харчування у закладах освіти та дитячих закладах оздоровлення та відпочинку та Порядку організації харчування у закладах освіти та дитячих закладах оздоровлення та відпочинку, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 24 березня 2021 року № 305.

{Абзац перший пункту 5 розділу II із змінами, внесеними згідно з Наказом Міністерства освіти і науки № 714 від 01.05.2026}

Підвезення здобувачів освіти, які вивчають навчальний предмет «Захист України» в Осередку, організовується у порядку, визначеному законодавством.

III. Управління Осередком

1. Засновник (засновники) закладу або уповноважений ним (ними) орган (особа), у якому створено Осередок:

організовує харчування та підвезення здобувачів освіти, які вивчають навчальний предмет «Захист України» у порядку, передбаченому законодавством;

сприяє встановленню зв'язків з розташованими на території області, району, міста військовими частинами, центрами підготовки громадян до національного спротиву;

відповідає за організацію приймання-передачі військового майна (навчальної зброї) на баланс Осередку (комунальної форми власності) зі сфери управління Міністерства оборони України для проведення заходів з підготовки населення до національного спротиву у Центрах підготовки громадян до національного спротиву та закладах освіти, згідно з Порядком вилучення і передачі військового майна Збройних Сил, затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 29 серпня 2002 року № 1282.

2. Керівник закладу, у якому створено Осередок, забезпечує:

безпечних умов навчання, належні умови для використання матеріально-технічної бази і засобів навчання (тренажерів, симуляційних і цифрових засобів навчання, топографічних карт тощо);

виконання навчальної / модельної навчальної програми навчального предмета «Захист України»;

необхідну кількість педагогічних працівників, які викладають навчальний предмет «Захист України», з урахуванням кількості здобувачів освіти, призначає на посаду та звільняє з посади, визначає їх функціональні обов'язки;

підвищення кваліфікації педагогічних працівників, які викладають навчальний предмет «Захист України» в установленому законодавством порядку;

затвердження порядку обліку, зберігання та видачі засобів навчання та обладнання, необхідних для викладання навчального предмета «Захист України»;

затвердження інструкцій з безпеки життєдіяльності в Осередку, встановлює правила і запобіжні заходи під час організації освітнього процесу в Осередку;

взаємодію з органами місцевого самоврядування, закладами освіти, центрами підготовки громадян до національного спротиву, добровільними формуваннями територіальних громад та іншими партнерами з метою організації практичних занять і забезпечення ефективного функціонування Осередку;

корегує розклад навчальних занять у разі ускладнення безпекової ситуації або відключення електроенергії.

3. Керівництво Осередком, як структурним підрозділом закладу, покладається керівником закладу, у якому його створено, на:

одного з педагогічних працівників, який викладає навчальний предмет «Захист України» (для Осередків, у яких проходить початкову загальновійськову підготовку до 250 здобувачів освіти);

одного з заступників керівника закладу (для Осередків, у яких проходять початкову загальновійськову підготовку понад 250 здобувачів освіти).

Працівники, зазначені в абзацах другому та третьому цього пункту, є керівником Осередку.

4. У закладі, в якому утворено Осередок, кількість тарифних ставок педагогічних працівників, що викладають навчальний предмет «Захист України», визначається шляхом ділення загального обсягу педагогічного навантаження з цього навчального предмета, у тому числі педагогічного навантаження, переданого відповідно до угод (договорів), передбачених пунктом 5 розділу II цього Положення, на норму педагогічного навантаження на одну тарифну ставку, встановлену статтею 24 Закону України «Про повну загальну середню освіту».

Розподіл і перерозподіл педагогічного навантаження, а також встановлення педагогічного навантаження педагогічному працівнику в обсязі, меншому за встановлену норму, здійснюються у порядку, визначеному законодавством.

5. Керівник Осередку:

організовує якісний освітній процес, у тому числі із використанням педагогічних, технологічних і виробничих інновацій відповідно до державних стандартів освіти і навчальних / модельних навчальних програм;

складає розклад занять навчального предмета «Захист України», який узгоджує із розкладами занять закладів, здобувачі освіти яких вивчають навчальний предмет «Захист України» на базі Осередку;

проводить первинний, позаплановий та цільові інструктажі з охорони праці для педагогічних працівників, які викладають навчальний предмет «Захист України» та залучених до освітнього процесу фахівців, веде журнали їх реєстрації;

координує проведення навчальних занять, практичних тренувань та інших форм практичної підготовки, передбачених навчальною / модельною навчальною програмою предмета «Захист України»;

забезпечує методичний супровід викладання навчального предмета «Захист України», бере участь у розробці дидактичних матеріалів, інструментів оцінювання та рекомендацій щодо удосконалення освітнього процесу;

сприяє залученню до освітнього процесу ветеранів війни, представників сил безпеки та оборони, інструкторського складу Центрів підготовки громадян до національного спротиву, інститутів громадянського суспільства для формування практичних компетентностей здобувачів освіти, зокрема на підставі меморандумів про співпрацю;

організовує передачу до закладів, здобувачі освіти яких вивчають навчальний предмет «Захист України» в Осередку, результатів їхнього оцінювання;

координує проведення в Осередку заходів з військово-патріотичного виховання, формування громадянської стійкості та національної ідентичності здобувачів освіти на прикладах героїчної боротьби українського народу.

6. Педагогічні працівники, які викладають навчальний предмет «Захист України» в Осередку:

викладають згідно із розкладом навчальний предмет «Захист України» відповідно до навчальної / модельної навчальної програми, якій надано гриф «Рекомендовано Міністерством освіти і науки України», або навчальної програми, укладеної на основі модельної навчальної програми, схваленої педагогічною радою закладу, у якому створено Осередок;

планують та реалізують освітній процес, у тому числі із використанням педагогічних, технологічних і виробничих інновацій;

проводять та реєструють первинний, позаплановий та цільові інструктажі з безпеки життєдіяльності зі здобувачами освіти, які вивчають навчальний предмет «Захист України»;

здійснюють оцінювання результатів навчання здобувачів освіти, які вивчають навчальний предмет «Захист України», відповідно до вимог системи та критеріїв оцінювання, а також методичних рекомендацій щодо оцінювання результатів навчання, затверджених МОН;

долучаються до проведення заходів з військово-патріотичного виховання, формування громадянської стійкості та національної ідентичності здобувачів освіти на прикладах героїчної боротьби українського народу.

Про деякі питання викладання навчального предмета «Захист України»
Наказ; МОН України від 14.04.2026 № 615
Редакція від **19.05.2026**, підстава — [z0612-26](#)
Постійна адреса:
<https://zakon.rada.gov.ua/go/z0578-26>

Законодавство України
станом на 04.08.2026
чинний

z0578-26

Публікації документа

- Офіційний вісник України від 19.05.2026 — 2026 р., № 41, стаття 2824, код акта 139226/2026